

Handreiking Verstrekken van informatie aan de gezinsvoogd die een ondertoezichtstelling uitvoert

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Geheimhoudingsplicht en het beroepsgeheim.....	3
2. Wat zegt de wet?.....	3
3. Spreekplicht (wettelijke plicht) en meldrecht (spreekrecht) richting gezinsvoogd.....	4
4. Plicht om vragen te beantwoorden - 'spreekplicht'.....	4
5. Recht om op eigen initiatief informatie te verstrekken - 'spreekrecht'	5
6. Zorgvuldigheidseisen.....	5
7. Praktijksituaties	7
8. Veelgestelde vragen	8
Colofon	10

Inleiding

In de jeugdhulp kan de meeste ondersteuning aan jeugdigen plaatsvinden binnen een vrijwillig kader. Soms lukt dat niet en wordt een ondertoezichtstelling (OTS)¹ uitgesproken. Professionals die gezinnen hulp bieden, hebben echter vaak een plicht tot geheimhouding. In de praktijk is het niet altijd duidelijk welke informatie zij wel of niet met de gezinsvoogd² mogen of zelfs moeten delen. Hierbij spelen zowel juridische als beroepsethische vragen mee.

Hoe zit het precies met het verstrekken van informatie aan een gezinsvoogd? Is daar toestemming voor nodig? Ben je verplicht vragen van een gezinsvoogd te beantwoorden? En mag je uit eigen beweging informatie verstrekken? Kan de gezinsvoogd een kopie van een onderzoeksrapport opvragen? Of deelnemen aan een hulpverleningsgesprek? Maakt het uit of je hulp verleent aan de jeugdige of de ouder? In deze notitie gaan we in op de reikwijdte van het recht op informatie van de gezinsvoogd die een OTS uitvoert.

1. Geheimhoudingsplicht en het beroepsgeheim

Professionals hebben op grond van de professionele en vertrouwelijke relatie die ze met cliënten hebben, een plicht tot geheimhouding over alles wat binnen de professionele relatie aan hen is toevertrouwd. Cliënten moeten ervan op aan kunnen dat hun gegevens en informatie bij professionals in vertrouwde handen zijn. In de context van jeugdprofessionals geldt de wettelijke en beroepsethische geheimhoudingsplicht die volgt uit de wet en de beroepscode. Dit brengt met zich mee dat zonder toestemming geen informatie over cliënten wordt gedeeld met andere personen of organisaties.

Er zijn situaties waarin het naleven van het beroepsgeheim op gespannen voet lijkt te staan met goed hulpverlenerschap. Het doorbreken van het beroepsgeheim zonder toestemming kan alleen in specifieke gevallen en is gebonden aan zorgvuldigheidsvereisten.³

2. Wat zegt de wet?

Art 7.3.11 lid 4 Jeugdwet zegt specifiek over het doorbreken van het beroepsgeheim tegenover gezinsvoogden:

“Derden die beroepshalve beschikken over inlichtingen inzake feiten en omstandigheden die de persoon van een onder toezicht gestelde minderjarige, diens verzorging en opvoeding of de persoon van een ouder of voogd betreffen, welke inlichtingen noodzakelijk kunnen worden geacht voor de uitvoering van de

---

¹ Ondertoezichtstelling is een kindbeschermingsmaatregel. De kinderrechter kan een OTS of een voorlopige OTS uitspreken als er ernstige zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind. Zie voor meer informatie <https://www.rechtspraak.nl/Onderwerpen/Ondertoezichtstelling>.

² In de praktijk wordt ook de term ‘jeugdbeschermer’ gebruikt. In deze notitie is gekozen voor de term ‘gezinsvoogd’. De gezinsvoogd voert namens de gecertificeerde instelling maatregelen uit om kinderen te beschermen. Dit betreft de OTS.

³ In deze notitie gaan we in op de wettelijke plicht en meldrecht bij informatieverstrekking aan een gezinsvoogd. Voor meer informatie over de voorwaarden voor het doorbreken van het beroepsgeheim zie de website van je beroepsvereniging of zie <https://www.privacyapps-sociaal-domein.nl/jeugd>.

ondertoezichtstelling, verstrekken de gecertificeerde instelling die de ondertoezichtstelling uitvoert, deze inlichtingen desgevraagd of kunnen deze inlichtingen uit eigen beweging aan de gecertificeerde instelling verstrekken, zonder toestemming van de betrokkenen en indien nodig met doorbreking van de plicht tot geheimhouding op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van hun ambt of beroep.”

Wat dit concreet inhoudt, leggen we hieronder uit.

3. Spreekplicht (wettelijke plicht) en spreekrecht (meldrecht) richting gezinsvoogd

De Jeugdwet geeft de professional de bevoegdheid om informatie te verstrekken aan de gecertificeerde instelling (GI) die de OTS uitvoert. Zonder toestemming van de cliënt⁴ en zo nodig met doorbreking van het beroepsgeheim. In de praktijk betekent dit dat de informatie wordt verstrekt aan de gezinsvoogd die de OTS uitvoert.

Voor het doorbreken van het beroepsgeheim bestaan twee gronden:

- een *plicht* om vragen van de gezinsvoogd te beantwoorden;
- een *recht* om op eigen initiatief informatie aan de gezinsvoogd te verstrekken.

Deze twee worden hieronder nader toegelicht, omdat ze een eigen afwegings- en zorgvuldigheidskader kennen.

4. Plicht om vragen te beantwoorden - ‘spreekplicht’

Als de gezinsvoogd tijdens een OTS van een jeugdige de professional om informatie vraagt over de jeugdige en/of over diens ouder(s)⁵, verstrekt de professional aan de gezinsvoogd de informatie over de cliënt die noodzakelijk is voor de uitvoering van de OTS. Het gaat dan om informatie over de feiten en omstandigheden van de jeugdige die onder toezicht is gesteld, over diens verzorging en opvoeding, of over de ouder(s) of de voogd.

Deze ‘spreekplicht’ aan de gezinsvoogd betreft alle informatie waarover de professional uit hoofde van zijn beroep beschikt en die noodzakelijk kan worden geacht voor de uitvoering van de OTS. Dit betekent dat de professional (begrensde) afwegingsruimte heeft om te bepalen welke informatie voor dit doel nodig is. De gezinsvoogd kan dus niet eisen dat de professional het hele dossier of een rapport/ document eruit overhandigt en zal bij de vraag

---

⁴ Een cliënt en/of diens wettelijk vertegenwoordiger(s) kan/kunnen toestemming geven voor het delen van informatie. Als de jeugdige voor wie de OTS geldt, je cliënt is, dan is/zijn de ouder(s) met gezag de wettelijk vertegenwoordiger(s). Als de ouder van de jeugdige met de OTS jouw cliënt is, dan bedoelen we met wettelijk vertegenwoordiger van de cliënt (de ouder dus) bijvoorbeeld een gemachtigde, een door de wet genoemde vertegenwoordiger, mentor of curator.

⁵ Onder ‘ouder’ wordt in deze bepaling verstaan de ouder met of zonder gezag, de stiefouder, de feitelijke verzorger en de voogd.

om informatie moeten onderbouwen waarom deze informatie noodzakelijk is voor de uitvoering van de OTS.

Professionals zullen van hun kant altijd kritisch moeten kijken naar deze onderbouwing en eventueel anoniem advies vragen aan bijvoorbeeld een collega. Ook informeert de professional de cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s) over het verstrekken van de informatie. Tenzij dit laatste niet verantwoord is vanwege de veiligheid van de cliënt, de professional of een ander. In dat geval informeert de professional de betrokkenen zoveel mogelijk achteraf. Het is uiteindelijk de professional die na zorgvuldige afweging en vastlegging in het dossier bepaalt welke informatie deze aan de gezinsvoogd verstrekt.

5. Recht om op eigen initiatief informatie te verstrekken - 'spreekrecht'

De professional heeft ook het recht om – zo nodig zonder toestemming van de cliënt – op eigen initiatief informatie over de onder toezicht gestelde jeugdige of diens ouder(s)⁶ aan de gezinsvoogd te verstrekken, voor zover deze informatie noodzakelijk kan worden geacht voor de uitvoering van de OTS. Bijvoorbeeld informatie over het niet meewerken aan een behandeling door de cliënt of de ouder(s) van de cliënt.

Het wettelijke *recht* tot doorbreking van het beroepsgeheim is echter niet hetzelfde als de wettelijke *plicht* tot doorbreking. Op grond van dit wettelijk meldrecht (spreekrecht) heeft de professional de *mogelijkheid* om zijn beroepsgeheim te doorbreken, maar is daar – in tegenstelling tot de wettelijke plicht om vragen te beantwoorden – niet toe verplicht.

Ook al is er geen wettelijke plicht tot het verstrekken van informatie, de professional heeft wel een morele plicht om gebruik te maken van dit meldrecht. Bijvoorbeeld als ouders de jeugdige niet naar diens afspraak met de hulpverlener brengen, niet reageren op contactverzoeken of de medewerking zodanig slecht verloopt dat de hulpverlening niet van de grond komt of ernstig vertraagt. Of als een ouder of voogd een terugval heeft in de behandeling van de eigen problematiek die negatieve consequenties heeft voor de opvoeding en verzorging van de jeugdige die onder toezicht is gesteld. Dat zijn situaties waarbij de professional de morele plicht heeft om de afweging te maken of het informeren van de gezinsvoogd noodzakelijk is en welke informatie dan noodzakelijk is om te verstrekken.

6. Zorgvuldigheidseisen

Dat informatie in principe mag worden verstrekt zonder toestemming van cliënt en/of diens wettelijk vertegenwoordiger(s)⁷ wil niet zeggen dat je hen volledig overslaat. Van belang is een zorgvuldig gebruik van deze doorbrekingsgrond, dat voldoet aan de volgende zorgvuldigheidseisen:

---

⁶ Zie voetnoot 3.

⁷ Zie voetnoot 4.

- Informeer cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s) vooraf over de informatie die je wilt verstrekken.
Alleen als er concrete aanwijzingen zijn dat het contact met de cliënt de veiligheid van de cliënt of een ander kan bedreigen, kan de professional afzien van het contact met de cliënt⁸.
- Bij informatieverstrekking op eigen initiatief (spreekrecht) beoordeelt de professional of het doel van de informatieverstrekking opweegt tegen de belangen die de cliënt⁹ heeft bij geheimhouding.
- Verstrek enkel die informatie die noodzakelijk kan worden geacht voor het uitvoeren van de OTS.
- Verstrek geen informatie over leden van het cliëntsysteem als je deze niet uit de eerste hand hebt.
- Kom voor zover mogelijk tegemoet aan eventuele bezwaren van de cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s) tegen de informatieverstrekking.
- Voeg zo nodig de zienswijze van cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s) toe aan de berichtgeving aan de gezinsvoogd.
- Vraag digitaal de eventuele vragen op van de gezinsvoogd en verstrek vervolgens de antwoorden bij voorkeur schriftelijk (digitaal)¹⁰.
- Leg de schriftelijke beantwoording van de vragen vast in het dossier.
Is de informatie mondeling of telefonisch verstrekt, vraag dan om een digitale of schriftelijke weergave van het besprokene ter accordering. De geaccordeerde tekst legt de professional vast in het dossier. De professional zendt een kopie van de geaccordeerde tekst, dan wel de schriftelijke beantwoording, toe aan de cliënt.

Let op dat je feiten van meningen scheidt en vermeld waar nodig de bron van de informatie. Bijvoorbeeld: zelf geconstateerd of vernomen van cliënt. Realiseer je dat informatie die je krijgt van je cliënt altijd ‘de waarheid van de cliënt is’ en dus geen zelf vastgesteld feit. De verstrekte informatie is zo feitelijk en objectief mogelijk, zonder waardeoordeel. De professional spreekt geen oordeel uit over de geschiktheid van de cliënt of de ouder van de cliënt om een kind op te voeden of over de noodzaak om een beschermingsmaatregel te treffen. Verder blijft de professional binnen het eigen deskundigheidsgebied, is volledig in het verstrekken van de gevraagde gegevens (zowel informatie die een vermoeden kan bevestigen als ontkrachten) en legt in het dossier vast welke informatie is opgevraagd en verstrekt en waarom.

⁸ Maak het concreet: ‘Deze cliënt of diens ouder (wettelijk vertegenwoordiger) is gewelddadig of gevaarlijk’ is onvoldoende. Welk risico is er voor de veiligheid? Wiens veiligheid is in gevaar? Heb je dit zelf waargenomen of gehoord van iemand anders? Wat zou er concreet kunnen gebeuren als je de informatie die je aan de gezinsvoogd wilt geven, deelt met de ouder of cliënt of als je de ouder of cliënt informeert dát je informatie gaat delen? Hoe reëel is het dat dit risico voor de veiligheid zich realiseert? Zijn er maatregelen te nemen om dit risico voor de veiligheid weg te nemen/te beperken?

⁹ Als je informatie over de ouder verstrekt, weeg je ook het belang van de ouder mee. Het belang van de jeugdige blijft doorslaggevend voor de afweging.

¹⁰ Tip: neem cliënt en/of diens wettelijk vertegenwoordigers meer in de cc van de mail.

7. Praktijksituaties

De gezinsvoogd vraagt je mening over de wenselijkheid van omgang met vader of moeder

Belangrijk bij deze vraag is waar jouw hulpverlening aan de cliënt op was gericht. Was deze gericht op herstel van contact tussen ouder en cliënt? Dan kun je hier mogelijk een uitspraak over doen. Wees je er echter van bewust dat er geen rolverwarring optreedt. Let op dat je niet op de stoel van de rechter gaat zitten. De rechter beslist uiteindelijk over de omgang. Als professional geef je informatie op basis van je kennis en dossier. Als behandelaar of begeleider moet je (zeer) terughoudend zijn in het geven van een oordeel of een verklaring.¹¹ Was je hulpverlening niet gericht op de omgang met een ouder, dan kan en mag je deze vraag zeker niet beantwoorden.

Je hebt dus weliswaar een spreekplicht, maar je kunt enkel vragen beantwoorden voor zover je over voldoende deskundigheid (en objectiviteit) beschikt om tot dit oordeel te komen én dit professioneel oordeel noodzakelijk is voor het doel van het dossier, de rapportage of de informatieverstrekking én gebaseerd is op je dossier.

Valt de vraag buiten je deskundigheidsgebied, dan is dat wat je de gezinsvoogd antwoordt.

De gezinsvoogd heeft vragen over de ouder of voogd

Afhankelijk van de vraag wie je cliënt is - de ouder of de jeugdige - kun je meer of minder informatie verstrekken. Is de jeugdige je cliënt, dan kun je bijvoorbeeld wel informatie geven over de vraag of de ouder het kind altijd brengt, snel reageert op vragen van de professional, etc. Zolang dit relevant is uiteraard voor de uitvoering van de OTS. Is de ouder je cliënt, dan kun je wellicht meer vragen beantwoorden.

In beide gevallen geldt dat je de vragen beantwoordt op basis van je kennis en dossier. Zie de zorgvuldigheidseisen.

De jeugdige of ouder wil echt niet dat (bepaalde) informatie wordt verstrekt

Je hebt als professional zoals eerder uitgelegd een spreekplicht (wettelijke plicht) en een spreekrecht (meldrecht). Voor beide geldt dat je geen toestemming nodig hebt van de cliënt en/of diens wettelijk vertegenwoordiger(s) om informatie te verstrekken aan de gezinsvoogd. Wel is het van belang om te bekijken of je tegemoet kunt komen aan eventuele bezwaren van de cliënt en/of diens wettelijk vertegenwoordiger(s). Uiteindelijk bepaal jij als professional welke informatie noodzakelijk kan worden geacht om te verstrekken. Zie de zorgvuldigheidseisen voor de verschillende situaties (spreekplicht of meldrecht).

---

¹¹ <https://mijn.nvo.nl/veelgestelde-vragen/mag-je-als-behandelend-orthopedagoog-een-medische-verklaring-afgeven>; <https://mijn.nvo.nl/veelgestelde-vragen/mag-je-als-behandelend-psycholoog-geen-verklaring-afgeeft.pdf>

8. Veelgestelde vragen

Geldt de spreekplicht of het spreekrecht enkel voor informatie over jongeren? Ik heb de volwassen ouder in behandeling.

De spreekplicht en het meldrecht om informatie te verstrekken aan de gezinsvoogd die de OTS uitvoert, geldt voor alle professionals die betrokken zijn bij de hulpverlening aan de jeugdige zelf of diens ouder of voogd. Onder 'ouder' wordt volgens de Jeugdwet verstaan de gezaghebbende ouder, adoptiefouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot het gezin verzorgt en opvoedt, niet zijnde een pleegouder.

Mag de gezinsvoogd stukken uit het dossier opvragen?

De gezinsvoogd heeft recht op informatie en kan vragen stellen. De gezinsvoogd heeft geen eigen recht op een kopie van het dossier. Als een gezinsvoogd vraagt om een kopie van bijvoorbeeld het evaluatieverslag, dan is het van belang om na te gaan welke vragen de gezinsvoogd heeft en waarvoor de informatie precies nodig is. Is er bijvoorbeeld binnenkort een zitting over de verlenging van een OTS en spelen er bepaalde vragen? Of zijn er zorgen over een situatie die zich heeft voorgedaan? Pas als je de onderliggende vraag helder hebt, kun je beoordelen welke informatie passend is. De professional bepaalt welke informatie noodzakelijk is om te verstrekken en kan tot de conclusie komen dat de informatie uit het evaluatieverslag in dit geval passend is om toe te sturen. De professional kan ook tot de conclusie komen dat andere informatie passender is en de vragen gericht beantwoorden. Dit is ter beoordeling van de professional.

Kan de gezinsvoogd toestemming geven voor behandeling?

Nee, dat kan niet. Voor meer informatie over de bijzonderheden bij toestemming voor jeugdhulp bij een OTS zie de [Wegwijzer zorgvuldig handelen bij toestemming voor jeugdhulp](#).

Mag de gezinsvoogd aanwezig zijn bij het gesprek met ouders over de behandeling?

De gezinsvoogd heeft geen recht om aan te sluiten bij een hulpverleningsgesprek. Daarvoor is de toestemming nodig van de cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s). Het is aan jou als professional om na te gaan wat de onderliggende vraag is waarom de gezinsvoogd aan wil sluiten bij een gesprek. Op grond daarvan kun je het gesprek aangaan met de cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger over de wenselijkheid. Ook bij toestemming van de cliënt en/of vertegenwoordiger blijft het aan het professioneel oordeel van de professional om te bepalen of het noodzakelijk is dat een gezinsvoogd aansluit.

Het kan bijvoorbeeld heel zinvol zijn om samen met de gezinsvoogd en de cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s) te spreken over benodigde vervolgzorg. Maar dat is iets anders dan dat de gezinsvoogd bijvoorbeeld aansluit bij een gesprek over de evaluatie van de behandeling. In een dergelijk gesprek wil je dat de cliënt en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s) zich vrij voelen om van gedachten te wisselen met hun hulpverlener. Zonder de gedachte dat alle informatie direct ook bij de gezinsvoogd ligt. Dus bekijk goed welk doel een gesprek heeft en of voor dat doel de aanwezigheid van een gezinsvoogd

noodzakelijk is. De professional mag de aanwezigheid van een gezinsvoogd bij een hulpverleningsgesprek dus weigeren als dat niet passend is.

Gaat het blokkeringsrecht van de ouder boven het informatierecht van de gezinsvoogd?

Je hebt een onderzoek gedaan, bijvoorbeeld in opdracht van de school van de jeugdige die je in behandeling hebt. Ouders hebben gebruik gemaakt van hun blokkeringsrecht en je hebt het rapport niet verstrekt aan de school. De gezinsvoogd vraagt vervolgens het onderzoeksrapport op.

Zoals vermeld heeft de gezinsvoogd geen eigen recht op een kopie van het dossier en je kunt dus niet zonder afweging het onderzoeksrapport verstrekken. Ga vooral na wat de onderliggende vraag is die de gezinsvoogd beantwoord wil hebben en welke informatie noodzakelijk kan worden geacht in het kader van de OTS. Wellicht is het inderdaad nodig om het hele onderzoeksrapport te verstrekken, maar in veel gevallen is de conclusie en het advies (of de beantwoording van enkele specifieke vragen) afdoende. Die mag je kopiëren uit het rapport en verstrekken aan de gezinsvoogd, conform de zorgvuldigheidseisen. Zoals ook bij andere situaties is het van belang ouders hierover te informeren. Dit geldt temeer nu zij richting school gebruik hebben gemaakt van hun blokkeringsrecht. Licht daarom toe waarom je verplicht bent deze informatie te verstrekken aan de gezinsvoogd.

Wat als de Gecertificeerde Instelling (GI) de opdrachtgever is van het onderzoek?

De GI besteedt het doen van onderzoek bij de jeugdige geregeld uit. Als de professional vervolgens in het kader van deze opdracht van de GI een bepaald onderzoek bij de jeugdige uitvoert, dan kan de jeugdige en/of diens wettelijke vertegenwoordiger(s) het verstrekken van de rapportage aan de GI niet blokkeren. Dit komt doordat de GI op grond van de spreekplicht van de professional kan verzoeken om de rapportage. Het is aan de professional om de afweging te maken welke informatie passend is om te verstrekken. Vaak zal dit de volledige onderzoeksrapportage zijn, omdat de gezinsvoogd en gedragswetenschapper van de GI deze nodig hebben voor de uitvoering van de OTS. De GI is de opdrachtgever en zal in de opdracht specifiek gevraagd hebben om zaken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de OTS. Op zijn minst worden conclusie en advies verstrekt, zoals horend bij de onderzoeksvraag. Hierbij worden de zorgvuldigheidseisen in acht genomen. Dit geldt ook voor onderzoeken bij de ouder(s).

Hulpverlening aan de jeugdige vindt vaak plaats op verzoek van de GI (met financiering vanuit de gemeente/Jeugdwet), dat is een andere situatie dan hierboven beschreven. Het gaat hier enkel om de situatie wanneer de GI een onderzoek uitbesteedt.

Colofon

Deze notitie is een uitgave van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) en de Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk (BPSW).

Tekst

Mirthe Maessen, Hilbert Fleddérus, Britt Kiene.

Disclaimer

De auteurs er samen met betrokkenen naar om gebruik te maken van juiste, actuele en beschikbare gegevens in publicaties. Ondanks onze zorgvuldigheid aanvaarden we daar geen aansprakelijkheid voor. Deze notitie biedt algemene informatie waar geen rechten aan kunnen worden ontleend. Hoewel de inhoud zorgvuldig is opgesteld, kunnen we niet garanderen dat alles volledig en actueel is/blijft.

© NIP/NVO/BPSW 2025

